

Etnikai sokszínűség városi problematikái és városképi hatásai Józsefvárosban

Rompos Maja

Tájérendező és kertépítő mérnöki alapképzési szak nappali munkarend

Településépítészeti és Települési Zöldinfrastruktúra Tanszék, Tájépítészeti, Településtervezési és Díszkertészeti Intézet

Belső témavezető: Szövényi Anna Andrea tanszékvezető, egyetemi docens, Magyar Agrár és Élettudományi Egyetem

Külső témavezető: R.Takács Eszter, /Dr.Rusztly Lászlóné/ vezető városépítész, okl. építészmérnök, BME mester oktató

„Sokféleségből közösség – múltból jövő – lesütött szemekből láthatóság.”

[MR1] megjegyzést írt: Mottó? nyálas de hatásos lehet

Szakdolgozatom kutatási eredményei rávilágítottak arra, hogy a városrész társadalmi és városképi rétegzettsége jelentős történeti örökségén kívül, ma is élő, folyamatosan változó jelenség. A különböző etnikai közösségek jelenléte és egymás mellett élése több szinten – társadalmi, gazdasági és vizuális téren – is mai napig alakítja és meghatározza a városrész karakterét. A vizsgálat megerősítette, hogy az etnikai diverzitás önmagában nem problémaforrás, hanem potenciális érték, amely hozzájárulhat a város kulturális gazdagságához, identitásának sokrétegtűségehez és közösségi életének dinamizmusához.

A kutatásom során feltárt történeti háttér, valamint a jelenlegi helyszíni és statisztikai elemzéseim azt mutatták, hogy Józsefváros fejlődése során a társadalmi rétegek és nemzetiségi csoportok arányai folyamatosan változtak vagy akár cserélődtek, ugyanakkor mindegyik hozzátett valamit a városrész arculatához. Az épített környezetben ez a rétegzettség jól érzékelhető – a különböző korokból és stílusokból származó épületek, a belvárosi palotanegyedtől a Ganz telepig gazdasági épületeibe való átmenet, a vegyes funkciójú városi terek, valamint az etnikai közösségekhez köthető kulturális intézmények együttese sajátos, máshol nehezen reprodukálható városi szövetet hozott létre.

A vizsgálatból kiderült, hogy a mai Józsefváros egyik legnagyobb kihívása a dzsentrifikáció nélküli fejlesztés lehetősége: hogyan tartható fenn a kerület szociális és etnikai sokszínűsége anélkül, hogy a fejlesztések kiszorítanák vagy megkárosítanák (akár anyagilag, akár

kultúrálisan) az itt élő közösségeket. Ehhez olyan integratív és interaktív városfejlesztési stratégiák szükségesek, amelyek egyszerre kezelik a fizikai környezet megújítását és a társadalmi kohézió erősítését. A helyi civil szervezetek, nemzetiségi önkormányzatok és központok és önkormányzati programok együttműködése kulcsszerepet játszhat e cél elérésében.

Összességében a dolgozatomban igyekeztem feltárni és bemutatni, hogy az etnikai sokszínűség egyrészt társadalmi adottság, de a városfejlődés egyik legfontosabb hajtóereje és inspirációja is lehet. A Józsefváros jelenlegi fejlesztési irányjaival is jó példája lehet annak, hogy a kulturális különbözőség és az együttélés képes pozitív városképi és közösségi hatásokat kiváltani, ha a városi politika és tervezés megfelelő módon reagál rá. A jövő fejlesztéseinek így nem a homogenizálás, hanem az inkluzív, identitásőrző városépítés irányába kell mutatniuk, amelyben a Józsefváros etnikai sokszínűségét nem problémaként kezeljük, hanem érték fejlesztjük.